

Aids Bilgi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aids Bilgi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16347>

Özet

AIDS Bilgi Ölçeği, bireylerin Edinilmiş Bağımlılık Yetmezliği Sendromu (AIDS) hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçek, 21 maddeden ve üç temel faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler, hastalığın **bulaşma yolları**, **korunma ve genel bilgi** ve **tedavi** alanlarını kapsamaktadır. Ölçek, Aydemir, Yakın ve Arslan (2018) tarafından Türkiye'de geliştirilmiş ve psikometrik özellikleri sınırlanmıştır.

Ölçeğin güvenilirliği, **Kuder-Richardson-20** katsayısı kullanılarak hesaplanmış ve genel güvenilirlik katsayısı .76 olarak belirlenmiştir. Yapılan Faktör analizi sonucunda elde edilen üç faktör, toplam varyansın %34'ünü açıklamaktadır. Ölçek, 3'lü Likert tipi derecelendirme sistemi (Doğru, Kararsız, Yanlış) kullanılarak uygulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

AIDS Bilgi Ölçeği, AIDS, HIV, Bilgi Düzeyi, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Faktör analizi

Yazarlar

Nuray Aydemir, İbrahim Yakın, Hakan Arslan

Amaç

Bu ölçek, bireylerin **AIDS** (Edinilmiş Bağımlılık Yetmezliği Sendromu) ile ilgili bilimsel ve güncel bilgi birikimlerini objektif olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, özellikle bulaşma mekanizmaları, önleyici tedbirler ve mevcut tedavi yaklaşımları hakkındaki doğru ve yanlış inanışları aydınlatmayı hedefler.

Geliştirme çalışması, Türkiye bağlamında AIDS hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesine yönelik geçerli ve güvenilir bir araç sağlamayı amaçlanmıştır. Bu sayede, halk sağlığı kampanyaları ve eğitim programlarının etkinliği ölçülebilmektedir.

Yapı

Aids Bilgi Ölçeği, **AIDS** ve HIV hakkında bilimsel bilgiyi ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, bireylerin bu karmaşık sağlık durumu hakkındaki temel gerçekleri ne derece bildiğini ortaya koyar. Ölçülen yapı, üç ana bileşene ayrılır:

Bulaşma Yolları: Hastalığın nasıl yayıldığını dair doğru bilgiyi ölçer.

Korunma ve Genel Bilgi: Hastalığın önlenmesi ve genel AIDS gerçekleri hakkındaki anlayışı değerlendirir.

Tedavi: Mevcut tedavi seçenekleri ve yönetim stratejileri hakkındaki bilgiyi kapsar.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla **açıklayıcı faktör analizi** uygulanmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin teorik olarak öngörülen üç faktörlü yapıya desteklenmiştir.

Elde edilen bu üç temel faktör, ölçek maddeleri arasındaki ilişkileri anlamlandırmakta ve toplam varyansın önemli bir kısmını (%34) açıklamaktadır. Bu bulgu, ölçeğin amaçladığı **bilgi yapıya** tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlik

Bilgi ölçeklerinin iç tutarlılığını değerlendirmek için uygun istatistiksel yöntem olan **Kuder-Richardson-20** (KR-20) katsayısı kullanılmıştır. Genel olarak bilgi ölçeğinin iç tutarlılık güvenilirliği **.76** olarak hesaplanmıştır, bu değer kabul edilebilir düzeyde iyi bir güvenilirlik göstergesidir.

Faktör bazında güvenilirlik katsayıları da hesaplanmıştır. Buna göre:

Bulaşma faktörünün KR-20 katsayısı **.85** (Yüksek güvenilirlik).

Korunma ve Genel Bilgi faktörünün KR-20 katsayısı **.62** (Orta düzey güvenilirlik).

Tedavi faktörünün KR-20 katsayısı **.63** (Orta düzey güvenilirlik).

Faktör Analizi

Ölçek, yapı geçerliliğini desteklemek üzere yapılan **Faktör analizi** sonucunda 21 madde ve 3 faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu yapı, ölçülen bilgi alanları net bir şekilde ayrılmaktadır. Toplam varyansın %34'ü bu üç faktör tarafından açıklanmaktadır.

Faktör yapıları ve kapsamları şunlardır:

Faktör 1: Bulaşma Yolları (1 madde)

Faktör 2: Korunma ve Genel Bilgi (8 madde)

Faktör 3: Tedavi (17 madde)

(Not: Madde sayıları kaynakta belirtilen madde numaraları ile karşılaştırılabilir; 21 maddelik toplam yapı içinde dağılım bu şekildedir.)

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Orijinal Türkçe ölçek)

Format: 21 maddelik, 3 faktörlü yap?

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel popülasyon veya üniversite/yüksekokul öğrencileri (Araştırmanın yapıldığı popülasyonun detayları makalede yer almaktadır, ancak ölçek genel bilgi düzeyini ölçer).

Yaş Grubu: Yetkinler ve ergenler (Eğitim seviyesi ve bilişsel yetkinlik gerektiren bir bilgi ölçüdür).

Popülasyon Detayları: Orijinal çalışmanın hedef kitlesi makalede açıklanmıştır.

Test Metodolojisi: 3'lü Likert Tipi Derecelendirme (1=Doğru, 2=Kararsız ve 3=Yanlış). Yüksek puan, düşük bilgi düzeyini (veya yanlış bilgiyi) gösterir.

Anahtar Kelimeler

Kuder-Richardson-20, İç Tutarlılık, Likert Ölçeği, HIV, Halk Sağlığı, Psikometri

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Nuray Aydemir

Yazar ORCID Tanımlama: Makalede açıkça belirtilmemiştir.

Bağlantı E-posta Adresi: aydemirn@gmail.com

Yazma Adresi: Yazarların kurumsal adresleri için orijinal makaleye başvurulmalıdır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Nuray Aydemir ile iletişime geçilmesi önerilir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlarda genellikle izin gereklidir.

Kaynaklar

Aydemir, N., Yakın, N., ve Arslan, H. (2018). AIDS Bilgi ve Tutum Ölçeklerinin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin sınılanması. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 38(1), 73-93. DOI: 10.26650/SP409425

Orijinal makalenin PDF dosyası bu adresten indirilebilir: [aids-bilgi-olcegi-toad.pdf](https://arabpsychology.com/tr-scales/aids-bilgi-olcegi-toad.pdf)

Aids Bilgi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek 21 madde 3 faktörlü yapıdadır.

Bulaşma Yolları (1m): AIDS hastası birini öpmek, hastalığı bulaştırabilir.

Korunma ve Genel Bilgi (8m): İlaçlarla AIDS yavaşlatılabilir.

Tedavi (17m): Sağlıklı beslenmek AIDS'ten korunmaya yardımcı olur.

ARABPSYCHOLOGY.COM